

Оскільки текстові задачі в шкільній математиці пов'язані з рештою навчального матеріалу, то найперше слід звернути увагу на теоретичний матеріал, який вивчається в той чи інший період. **Можна виділити такі етапи використання способів розв'язування текстових задач в основній школі:**

5-6 класи – розширення та поглиблення знань учнів про арифметичні способи, формування загальних підходів до розв'язування текстових задач, ознайомлення з поняттям «модель» і «модельовання», пропедевтика розв'язування задач за допомогою рівнянь;

7-9 класи – розв'язування задач за допомогою рівнянь різного типу.

Висновок. Таким чином, під час навчання математики в основній школі сформовані в учнів уміння здійснювати аналіз текстової задачі, виділяти основні типи текстових задач, застосовувати математичні методи в процесі розв'язування текстових задач, зокрема метод відрізків, використовувати математичні знання та вміння при розв'язуванні текстових задач міжпредметного змісту забезпечують формування математичної компетентності учнів.

Список використаних джерел

1. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах: навчальний посібник: 2-ге вид., перероб. і доп. Тернопіль. Навчальна книга. Богдан. 2006. 368 с.
2. Лук'янова С. О. Урок розв'язування текстових задач. *Математика в школі*. 2002. № 1. С.31-36.
3. Сковорцова С. О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: монографія. Одеса. Астропринт. 2006. 696 с.
4. Слєпкань З. І. Методика навчання математики: підручник для студентів математичних спеціальностей педагогічних навчальних закладів. К. : Зодіак. ЕКО. 2000. 512 с.

Дизайнерська та мовно/мовленнєва компетентності сучасного вчителя

Севіль Семісошенко,
методист, художній редактор і дизайнер
науково-методичного журналу
«Джерело педагогічних інновацій»
semisoshenkosevil@gmail.com

Тетяна Писаренко,
методист, літературний редактор
pysarenkoti@gmail.com

У статті висвітлено важливі чинники розвитку майстерності сучасного вчителя-предметника – дизайнерську та мовно/мовленнєву компетентності, які є ознаками високого рівня професіоналізму фахівця будь-якої предметної галузі. Акцентовано на питанні досконалого володіння професійним мовленням і сучасною термінологією свого фаху. Визначено сутність, структурні компоненти та напрями реалізації дизайнерського підходу в освітній діяльності. Обґрунтовано значення дизайнерського мислення в умовах цифрової трансформації освіти.

Ключові слова: професіоналізм фахівця, мовна /мовленнєва компетентність, предметно-методична компетентність, термінологія фаху, дизайнерська компетентність, проєктування, педагогічний дизайн.

Tamdiu discendum, est quid diu vivis.

Cicero

Треба вчитися так довго, як довго ти живеш.

Цицерон

*Чим багатіша й упорядкованіша мова людини,
тим точніше й чіткіше буде сформована
й виражена її думка.*

Іван Ющук

Актуальність. Навчання в сучасному світі вимагає від здобувачів освіти та їх учителів/викладачів особливої самодисципліни, відповідальності, умінь і навичок самоосвіти, самостійного пошуку інформації, що має тривати впродовж усього життя. Означене потребує використання нових форм, методів і засобів навчання мислити на рівні узагальнень – формувати логіку мислення, уміння аналізувати факти життя, проблеми та знаходити шляхи їх розв’язання. Професійна роль учителя дедалі більше трансформується в напрямі фасилітатора, організатора освітнього простору, проєктувальника навчального середовища. У «Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018 р.) акцентовано: «Запозичення педагогічними працівниками практичного досвіду виконання професійних завдань і обов’язків від кращих педагогічних працівників (наставників) має розглядатись як пріоритетний вид підвищення кваліфікації та передбачати атестацію стажерів у формі розроблення методичних напрацювань...» [3]. Саме тому в системі реформованої освіти одним із пріоритетних і загальновизнаних способів оприлюднення результатів професійного розвитку педагогів є науково-методична публікація, про що зазначено й у Законі України «Про освіту» (2017 р.) [2]. Якими мають бути фахівці, якими загальними та професійними компетентностями вони мають володіти, у якому напрямі кожному потрібно професійно зростати та підвищувати свою кваліфікацію визначають професійні стандарти у сфері освіти. Зокрема, у контексті нашої теми зосередимо увагу на професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [13].

Модернізація сучасної освіти та впровадження концепції Нової української школи висувають нові вимоги до професійного стандарту педагога. Цифрове покоління учнів виросло в насиченому візуальному медіапросторі. Вони мають кліпове мислення та високі вимоги до якості контенту.

За таких умов традиційний текстуальний спосіб подачі матеріалу втрачає свою ефективність. Сучасний учитель має володіти не лише глибокими предметними знаннями, а й дизайнерською та мовно/мовленнєвою компетентностями – здатністю естетично, логічно й функціонально проєктувати освітнє середовище та навчальні матеріали.

Мета статті – висвітлити важливі чинники розвитку майстерності сучасного вчителя – дизайнерську та мовно/мовленнєву компетентності, а також надати практичні поради щодо їх удосконалення.

Висвітлення теми. У контексті нашої теми акцентуємо на основних компонентах предметно-методичної компетентності, визначених у професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: **A2.1.** Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов’язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти. **A2.1. 33.** Методики

й технології моделювання змісту навчання. **A2.1.U3.** Моделювати зміст предметів (інтегрованих курсів). **A2.1.K2.** Використовувати актуальну термінологію та поняттєвий апарат освітньої галузі. **A2.1.K3.** Використовувати різні комунікативні практики для пояснення навчального матеріалу й організовувати комунікацію між здобувачами освіти з навчальною метою. **A2.1.B1.** Добирати різні методи та прийоми для навчання здобувачів освіти і способи представлення ними досягнутих результатів. **A2.3.K1.** Використовувати термінологічний апарат і поняттєву базу різних освітніх галузей для реалізації інтегрованого навчання. **A2.3.K2.** Використовувати навички усного й писемного мовлення для формування в здобувачів освіти розуміння природних зв'язків між процесами і явищами, розвивати відповідні вміння. **A2.4.B2.** Розробляти вправи й завдання для навчального предмета (інтегрованого курсу), взаємодіючи з іншими учасниками освітнього процесу. **A2.4.K3.** Розвивати здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами під час вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу).

Отже, важливими чинниками розвитку предметно-методичної компетентності вчителя закладу загальної середньої освіти у професійному стандарті передбачені мовно/мовленнєва (комунікативна) та дизайнерська (презентація навчальних/методичних матеріалів і досягнутих результатів здобувачів освіти) компетентності. Окрім того, *саме мовно-комунікативна компетентність A1 зазначена першою в трудовій функції вчителя «Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів)»*. Також звернемо увагу на *компонент A1.1.U2*. Застосовувати прийоми й методи збагачення мовлення здобувачів освіти для висловлювання ними думок, почуттів і ставлень, сприяння мовленнєвій творчості здобувачів освіти.

Зауваги науковців щодо означеної теми. З огляду на те, що грамотність і культуру мовлення як єдиний мовний стандарт у суспільстві утверджує його інтелектуальна еліта – науковці, викладачі, учителі, провідні вчені-дидакти Іван Ющук, Любов Мацько, Сергій Омельчук та інші вважають, що фахівці будь-якого предмета мають постійно працювати над удосконаленням і розвитком свого професійного мовлення, щоб бути компетентними викладачами/учителями, які досконало володіють фаховим мовленням і сучасною термінологією свого фаху. На переконання І. Ющука, чим багатша й упорядкованіша мова людини, тим точніше й чіткіше буде сформована й виражена її думка. Логічний порядок у мовленнєвих засобах, закладених у пам'яті людини, сприяє логічності її мислення [18, с. 34].

Автор монографії «Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика» С. Омельчук (К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія, 2019), розглядаючи детально мовні хиби в методичних посібниках і наукових працях, акцентує на певній неузгодженості та ненормативній варіативності у використанні методичної термінології, пов'язаної з порушенням орфографічних, граматичних і лексичних норм сучасної української літературної мови [10].

У навчальному посібнику «Науковий стиль української мови» Галина Онуфрієнко наголошує, що *мовно/мовленнєва компетентність стає потужним фактором у професійній підготовці національних кадрів, усне і писемне мовлення фахівця має відповідати всім сучасним чинним нормам національної мови та передавати знання, сприяючи переходу їх у переконання*. За змістом воно має бути науковим, об'єктивним, переконливим, а за формою – логічним, цивілізованим, яскравим. Переконливості, що є однією з найголовніших ознак мови фахівця, як стверджує вчена, можна досягти завдяки бездоганному володінню насамперед

мовою спеціальності, що неможливо без знання фаху та мовних норм [11, с. 11, 12]. Також вона пояснює, що *мовна компетентність (linguistic competence)* обумовлює і користування мовою, і формується через неї, завдяки їй складається та вдосконалюється програма мовленнєвої поведінки. Із цим поняттям логічно пов'язане поняття *мовленнєвої компетентності (linguistic performance)*, оскільки природною в лінгвістиці є дихотомія *мова/мовлення* [11, с. 16]. *Ключовою компетентністю* для фахової діяльності Г. Онуфрієнко називає *термінологічну*, а *провідною* визначає *комунікативну компетентність*, яка підпорядковує собі мовну, мовленнєву й термінологічну. Узагальнюючи, вона робить *важливий висновок*, що недооцінювання комунікативного аспекту в опануванні мови спеціальності спричиняє недостатній рівень володіння різними професійно актуальними видами мовленнєвої діяльності, що призводить до ситуації, коли є знання про мову та окремі її факти, проте відсутнє вміння повноцінно, нормативно й ефективно спілкуватися цією мовою [11, с. 17].

У контексті цього висновку звернемо увагу на статтю Оксани Мацько «*Нетикет: норми і правила в інтернет-спілкуванні*» [8, с. 28–30]. Відзначаючи переваги й можливості цієї комунікативної інтернет-мережі, авторка вказує і на її вади: велика кількість невірогідної інформації, поширення неперевіреної інформації, формування хибних уявлень, залежність, анонімність, що породжує безкарність. *Тому слухними є її поради*: Будьте культурною і грамотною людиною. Стиль вашого повідомлення може багато сказати про вас. Писати треба логічно, грамотно і красиво. Спочатку сформулюйте думку, а потім висловіть її лаконічно, цілісно. У жодному разі не можна нехтувати розділовими знаками, зловживати скороченнями й аббревіатурами. В інтернеті краще уникати надміру довгих, ускладнених речень і текстів. *Стислість і змістовність – основний принцип ефективного спілкування*. Отже, саме від педагогів-фахівців залежить коректність і етичність цієї комунікації.

Водночас із розвитком мовно/мовленнєвої компетентності все більшої вагомості в сучасних умовах інформатизації освіти набуває розвиток дизайнерської компетентності, що є наразі обов'язковою ознакою професіоналізму фахівця.

Дизайнерська компетентність сучасного вчителя – це інтегративне професійне утворення, що базується на синергії педагогічних, психологічних, технологічних і художньо-естетичних знань та вмінь. Вона дозволяє створювати якісний, ергономічний дидактичний продукт.

У сучасному освітньому контексті дизайнерська компетентність дедалі частіше трактується як *ключовий компонент предметно-методичної компетентності*. Вона охоплює вміння вчителя організовувати, моделювати, адаптувати й оформлювати навчальний процес з урахуванням педагогічної мети, вікових особливостей учнів, умов навчання та технічних ресурсів.

Дизайн-мислення (Design Thinking) – це класичний метод вирішення проблем, орієнтований на потреби користувача. Він містить 5 послідовних етапів:

- *Емпатія* (дослідження користувача)
- *Визначення проблеми* (синтез даних)
- *Генерація ідей* (мозковий штурм)
- *Прототипування* (створення моделі)
- *Тестування* (перевірка в реальних умовах)

Науковці розглядають дизайнерську компетентність учителя як одну з ключових ознак переходу від традиційної педагогіки до «професії проєктування». Згідно з концепцією **TPACK** (Technological Pedagogical Content Knowledge) М. Дж. Келер і П. Мішра ефективна освітня діяльність можлива за умови поєднання трьох типів знань: *предметного, педагогічного та технологічного*. Саме на стику цих знань виникає *освітній дизайн* [22].

За визначенням провідних дослідників освітнього дизайну (П. Кіринер, Дж. Ваар, П. Мішра), сучасний учитель перестає бути просто носієм знань. Науковці визначають його як *проєктувальника навчального досвіду*.

Українські дослідники приділяють дедалі більше уваги питанню формування дизайнерської компетентності ще на етапі професійної підготовки. Пометун О.І. і Пироженко Л.В. вважають необхідним *системний підхід до інтерактивних форм навчання* як основу педагогічного дизайну [12].

На нашу думку *дизайнерська компетентність сучасного вчителя* – це здатність педагога проєктувати освітнє середовище, створювати візуально привабливі навчальні матеріали та розробляти нестандартні дидактичні рішення.

Основними компонентами дизайнерської компетентності сучасного вчителя є:

- *проєктно-аналітична діяльність*: аналіз педагогічних ситуацій, постановка цілей і задач, розробка дидактичного контенту;
- *методичне моделювання*: планування уроків, курсів, модулів з урахуванням технологій та потреб учнів;
- *візуальний і цифровий дизайн*: використання інфографіки, графіки, інтерактивних елементів;
- *креативність і адаптивність*: уміння генерувати нестандартні рішення, адаптуватися до змін;
- *навички презентації*: оформлення текстів, слайдів, методичних матеріалів згідно з нормами [16].

У практиці сучасного вчителя дизайнерська компетентність реалізується через:

- розробку навчальних програм, модулів, електронних курсів;
- створення візуальних матеріалів у Canva, Genially, Prezi;
- інтеграцію онлайн-платформ (Google Classroom, LearningApps);
- застосування дизайн-мислення (Design Thinking) у п'яти кроках: *Empathize – Define – Ideate – Prototype – Test*;
- оформлення контенту: вибір шрифтів (Open Sans, Verdana), кольорів, іконографіки, дотримання принципів зорової гігієни;
- уніфікацію презентацій та текстів: однакова структура, логіка слайдів, редагування, стилістичне узгодження.

Особливо актуальною дизайнерська компетентність стала в умовах *змішаного та дистанційного навчання*, коли вчитель стає *архітектором навчального досвіду*, а не лише передавачем знань. Такий підхід передбачає гнучкість, індивідуалізацію, побудову *візуально-логічних освітніх маршрутів*.

Дизайнерська компетентність сучасного вчителя – це не просто вміння робити «красиві картинки». Це стратегічний інструмент педагогічного впливу, який безпосередньо впливає на результативність навчання. Інтеграція дизайну в освітню практику дозволяє зробити навчальний контент доступним, ергономічним і адаптованим до викликів цифрового суспільства. Розвиток цієї компетентності має

стати одним із пріоритетних напрямів безперервного професійного розвитку кожного педагога.

Висновки

Узагальнюючи, можемо стверджувати, що дизайнерська та мовно/мовленнєва компетентності є важливими чинниками розвитку майстерності сучасного вчителя.

Дизайнерська компетентність забезпечує якість, візуальну зрозумілість, адаптивність і сучасність навчального контенту.

Мовно/мовленнєва (комунікативна) грамотність, термінологічна точність формують підґрунтя професійної педагогічної діяльності.

Ефективна реалізація означених компетентностей вимагає:

- формування в учителя міждисциплінарного мислення;
- інтеграції цифрових інструментів у навчання;
- опори на концепцію педагогічного дизайну;
- постійного оновлення термінологічного, дидактичного та візуального апарату навчання.

Таким чином, поєднання лінгвістичної грамотності та навичок педагогічного дизайну є необхідною умовою для успішної реалізації концепції Нової української школи.

Додаток

Наші поради авторам-початківцям

(методичний інструментарій до написання статті)

*Текст науково-методичної статті не повинен бути просто рефератом, оглядом опрацьованих джерел, що виконують лише інформативну функцію. **Фахова стаття має виконувати** дослідницьку, презентаційну, оцінну, комунікативну функції, тобто **бути практичного спрямування**.*

***Назву статті** обирайте інформативну, привабливу (не більше 12 слів).*

***Презентація статті – це анотація** (від лат. *annotation* – зауваження, помітка, від *annoto* – помічаю), яка має зацікавити читача, бути зрозумілою без прочитання всього тексту статті, лаконічною. **Основна її інформація:** які проблеми, питання висвітлюються, що констатує автор, які висновки формулює.*

***Ключові слова** (*Key words*): 5–8 слів або словосполучень зі статті, найважливіших термінів. Використовувати можна лише прийняті (унормовані) скорочення. Уникайте слів із широким значенням.*

***Вступ (Актуальність)** має переконати, що стаття є актуальною та корисною. Визначте **мету**, з'ясуйте її важливість.*

*Наведіть **огляд найважливіших статей (праць)** з означеної теми, в основному за п'ять попередніх років. Цитуйте основні наукові публікації за умови їх уважного опрацювання. Не використовуйте цитати, що не стосуються теми. Уникайте посилань (покликань) на застарілі за часом статті.*

***Дотримуйтесь академічної доброчесності:** не копіюйте чужі ідеї, фрагменти тексту без указівки на першоджерело. **Описуйте власну** педагогічну (науково-педагогічну) творчу **діяльність:** викладайте суть дослідження, яких результатів досягли (що виявили, з'ясували, уточнили, класифікували, описали, розробили). *Узагальнюючи результати*, якщо буде доцільно, використовуйте зрозумілі та інформативні рисунки, таблиці, графіки тощо (але вони й текст не повинні дублюватися).*

Сформулюйте висновки: обґрунтуйте значення статті (дослідження) для певної галузі знань, визначте подальші напрями роботи.

Здійсніть самоконтроль виконаної роботи: перевірте правильність і точність мовного оформлення заголовка статті, анотації, відповідність роботи вимогам наукового стилю та чинним правописним нормам сучасної української літературної мови, точність і правильність оформлення цитат.

Звертайте увагу на логічність висловлювань, послідовність і побудову речень. Основний текст мають складати прості речення (12–17 слів) із прямим порядком слів, з активними формами (*ми проаналізували роботу, а не нами проаналізовано*); уникайте кількох тверджень в одному реченні, пасивних конструкцій, скорочень слів, крім загальноприйнятих, невідомих слів без їх пояснень, невиправданої тавтології.

У тексті не повинно бути неправильно написаних термінів, громіздких синтаксичних конструкцій, суміші різного рівня паралелізмів, зв'язаних сполучником і в одному реченні, що часто призводить до втрати основної думки.

Не зловживайте дієсловами на -ться, безособовими на -но, -то.

Будьте особливо уважні, коли перекладаєте іншомовний текст. Перечитуйте переклад на зрозумілість його змісту. *Зважайте на психолінгвістичні механізми сприймання тексту в різних народів:* у європейській культурі – зліва направо, у культурі народів Близького і Центрального Сходу – справа наліво, у народів культур Далекого Сходу – згори вниз. Отже, в Україні, у межах європейської культури, усі **найважливіші, найновіші, найцінніші елементи повідомлення, статті, презентації** слід розташовувати **у лівій частині**. Уникайте технічних помилок. Зверніться, якщо потрібно, до фахівця перекладу.

Візьміть до уваги статтю П. Селігея «Логічність і гармонія: як композиція допомагає розуміти текст» [15], а також В. Грициної «Засоби авторизації мовлення в наукових текстах» [1].

Науковець Пилип Селігей у статті «Виховувати мовну свідомість» [14], оперуючи поняттям «мовна свідомість» як ключовим, розглядає засади, форми, методи й основний зміст мовного виховання громадян України. Він наголошує, що досвідчений учитель не накидає любові до мови, а пробуджує її в душах учнів непомітно, поступово, копіткою щоденною працею, організовуючи постійний потік недокучливих виховних стимулів (*перелік їх подано в цій статті*). *Вартою уваги є авторська цитата: «Не забуваймо, що знання вже самі по собі виховують, а в майстерного педагога – навіть стають особистим переконанням учнів ...* Отже, викладач має однаково добре володіти й емоційними, і раціональними методами мовного виховання...».

Слушні поради вченого вчителям/викладачам

Мовлення вчителя, як і мова навчальної літератури, мають бути взірцевими.

Багато важить дидактична майстерність, уміння цікаво подати предмет, уникаючи формалізму, шаблону та нудних повчань. Тому на часі якісна підготовка й перепідготовка кадрів, підвищення престижу освітянської праці.

Зміст мовного виховання має бути правдивим, науковим, об'єктивним, а також обіймати такі факти й аргументи, які утверджують людину в ціннісному ставленні до мови загалом і до рідної мови зокрема.

Без мовної діяльності неможливий жоден інший вид людської діяльності. Викладачеві/учителю належить довести учням, що без надійного багажу

лінгвістичних знань їхня майбутня кар'єра не складеться. **«Куций» запас слів, брак правописно-граматичних навичок, невміння працювати з текстом гальмують інтелектуальне та професійне зростання.**

Мовна грамотність дає нам вагомі козирі: відкриває доступ у світ найвищих культурних досягнень, дозволяє швидко поповнювати знання, ділитися ними з іншими. Уміння впевнено орієнтуватися в безкрайому океані фахової та бурхливому потоці щоденної інформації стає сьогодні життєво важливим. **Повідомлення треба вміти проаналізувати й правильно зрозуміти:** визначити тему й мету, виділити головне й відсіяти другорядне, оцінити якість і вірогідність інформації, розпізнати підтекст (якщо він є), зробити висновки. Зрештою треба вміти адекватно сформулювати для себе й для інших саме своє рішення.

Кожен окремий мовець має обов'язки щодо мови. Одні з них впливають із законодавства, інші – з моральних норм. Своєрідний комплекс останніх уклав Іван Огієнко у праці «Наука про рідномовні обов'язки» (1935) [9]. **До них належать, наприклад, такі:** берегти честь рідної мови як свою власну; розмовляти скрізь, де тільки можливо, рідною мовою; навчати нею своїх дітей; опановувати соборну літературну мову; працювати повсякчас для її розвитку; дотримуватися єдиного правопису; підтримувати рідномовні періодичні видання; знати й виконувати всі ці обов'язки. **А найголовніший обов'язок кожної людини перед рідною мовою – зберегти її й передати нащадкам.**

Список використаних джерел

1. Грицина В. Засоби авторизації мовлення в наукових текстах. *Українська мова*. 2018. № 3. С. 45–52.
2. Закон України «Про освіту». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145–19.
3. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: mon.gov.ua/ua/nra/pro-zatverdzennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti
4. Мамчур В. С. Дизайн-мислення як умова оптимізації професійного становлення майбутніх вчителів початкової школи / Національний університет «Острозька академія». Острог, 2023. 78 с.
5. Мацько Л. Аспекти мовної особистості у перспекції педагогічного дискурсу. *Дивослово*. 2006. № 7. С. 2–4;
6. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі: навч. посібник. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009;
7. Мацько Л. Українська мовна особистість учителя у проекції лінгвокультурологічного аналізу. *Українська культуромовна особистість учителя: теорія і практика*: монографія. За ред. Л. Мацько, О. Семеног. Глухів: РВВ ГДПУ, 2008. С. 7–32.
8. Мацько О. М. Нетикет: норми і правила в інтернет-спілкуванні. *Дивослово*. 2019. № 4. С. 28–30.
9. Огієнко Іван. Наука про рідномовні обов'язки. Жовква : Вид-во ЧСВВ, 1935.
10. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика: монографія. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія, 2019.
11. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник. К.: «Центр навчальної літератури», 2006. 312 с.
12. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2017.
13. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08 2024. № 1225.
14. Селігей П. Виховувати мовну свідомість. *Дивослово*. 2012. № 8. С. 32–35.
15. Селігей П. Логічність і гармонія: як композиція допомагає розуміти текст. *Українська мова*. 2018. № 4. С. 67–74.
16. Семисошенко С.В., Писаренко Т.І. Мовна/мовленнєва та дизайнерська компетентності як обов'язкові ознаки професіоналізму фахівця / *Джерело педагогічних інновацій*.

- Професійний розвиток педагога: нові вимоги та нові рішення. – Випуск №1(45). – Харків: Харківська академія неперервної освіти. 2024. – 244 с. С. 59–66.
17. Смагіна Т.М., Шуневич О.М. Дизайн навчального заняття в базовій Новій українській школі *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 41, т. 2. С. 38-43
 18. Ющук І. Логічна структура синтаксису. *Дивослово*. 2019. № 11. С. 30 – 34.
 19. Ющук І. Серйозне дослідження лінгводидактичної термінології. *Дивослово*. 2019. № 9. С. 28.
 20. König J., Blömeke S., Jentsch A. et al. The links between pedagogical competence, instructional quality, and mathematics achievement. *Educational Studies in Mathematics*. 2021. Vol. 107. P. 163–190.
 21. McKenney S., Kali Y., Markauskaite L., Voogt J. Teacher Design Knowledge for Technology Enhanced Learning. *Instructional Science*. 2014. Vol. 47(3). P. 331–354.
 22. Mishra P., Koehler M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Integrating Technology in Teacher Knowledge. *Teachers College Record*. 2006. Vol. 108(6). P. 1017–1054.

Розвиток предметно-методичної компетентності вчителів фізики в умовах реформування сучасної шкільної природничої освіти

*Світлана Федченко,
методист Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
metphysiks@gmail.com*

У статті розглянуто проблему розвитку предметно-методичної компетентності вчителів фізики в умовах реформування сучасної шкільної природничої освіти. Обґрунтовано значення систематичного вдосконалення професійних навичок педагога для забезпечення якісного навчання в умовах переходу до нових освітніх стандартів, орієнтованих на практичне застосування знань. Показано, що ефективним засобом професійного зростання є опанування вчителями інноваційних підходів до викладання фізики в умовах упровадження освітньої реформи «Нова українська школа».

Розкрито аспекти розвитку предметно-методичної компетентності вчителів фізики засобами післядипломної педагогічної освіти на базі КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

***Ключові слова:** професійний стандарт учителя, професійний розвиток, предметно-методична компетентність, Державний стандарт базової середньої освіти, модельна навчальна програма, ключові компетентності, діяльнісний підхід, природнича освіта.*

Вступ. Актуальність розвитку предметно-методичної компетентності вчителів фізики

Сучасна система загальної середньої освіти спрямована не лише на передачу знань, а й на формування в учнів здатності застосовувати їх у різних життєвих ситуаціях, критично мислити та розв'язувати практичні проблеми. У цьому контексті особливого значення набуває професійна діяльність учителя, зокрема рівень його предметно-методичної компетентності – інтегрованої здатності ефективно поєднувати глибокі знання з фізики з умінням організовувати освітній процес на засадах сучасних педагогічних підходів.

Актуальність розвитку предметно-методичної компетентності вчителів фізики зумовлена трансформаціями в освіті, пов'язаними з упровадженням компетентнісного підходу та орієнтацією на результати навчання. Сучасний учитель фізики має не лише володіти змістом навчального предмета, а й уміти